

भोकेसत्ता, मंगळवार, २९ मार्च, २०११, पृष्ठ क्र. ६

हबल खजिना

(हबल अंतराळ दुर्बिणीने टिपलेल्या प्रकाशचित्रांवर आधारित मालिका)

बटरफ्लाय तेजोमेघ

सोबतच्या चित्राकडे पाहून तुम्हाला फुलपाखराची आठवण झाली ना? म्हणूनच तर त्या खगोलीय वस्तूचं नाव ठेवण्यात आलेलं आहे, बटरफ्लाय नेब्युला म्हणजे तेजोमेघ. हबल अंतराळ दुर्बिणीचं मे २००९ मध्ये अंतराळातच सर्किटिंग करण्यात आलं. त्या वेळेस या दुर्बिणीवर अत्याधुनिक कॅमेरे बसवण्यात आले. त्या कॅमेऱ्यांनी हे सुंदर प्रकाशचित्र घेतलेलं आहे. हा तेजोमेघ वृश्चिक तारकासमूहात आपल्यापासून ३६०० प्रकाशवर्षे इतक्या अंतरावर आहे. या फुलपाखराचे नाजूक पंख म्हणजे आहेत, २०००० अंश सेल्सियस तापमानाचे वायू. या प्रकाशचित्रात दिसणारे मनोवेधक रंग तयार झाले आहेत ते प्राणवायू, हेलियम, हायड्रोजन, नायट्रोजन आणि सल्फर या वायूंमुळे. पंखांमध्ये दिसणारे वायू तब्बल ९,५०,००० कि.मी प्रति तास या वेगाने बाहेर पडत आहेत. अंतराळातल्या या अनोख्या फुलपाखराची लांबी आहे फक्त दोन प्रकाशवर्षे एवढी.

संकल्पना आणि लेखन - प्रा. गिरीश पिंपळे (सौजन्य: नासा / इसां). gpimpale@gmail.com